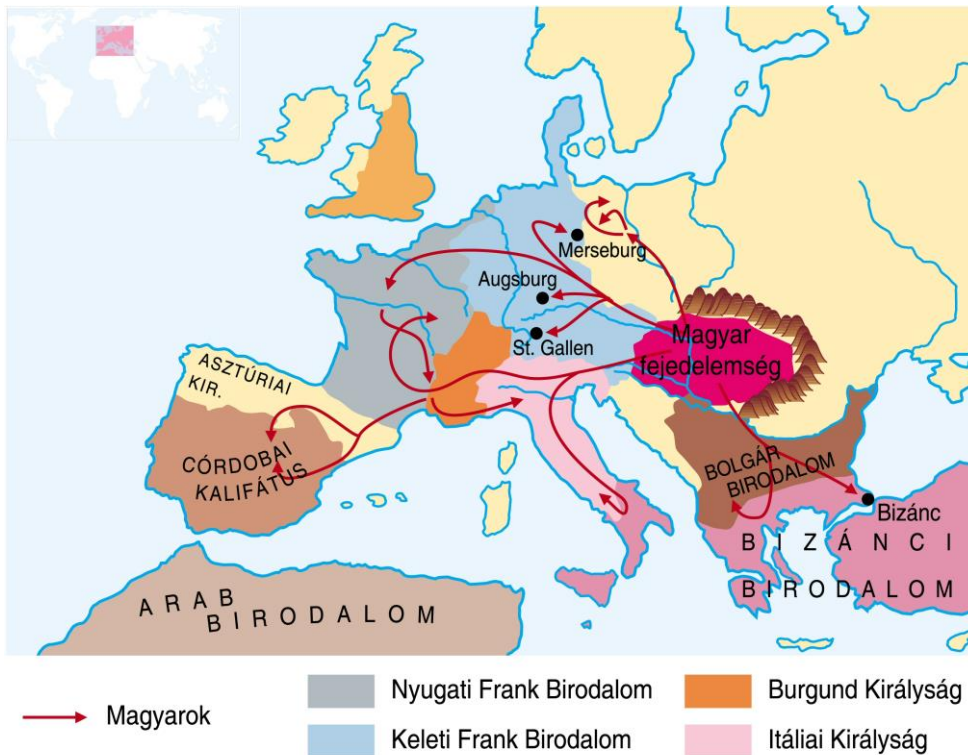
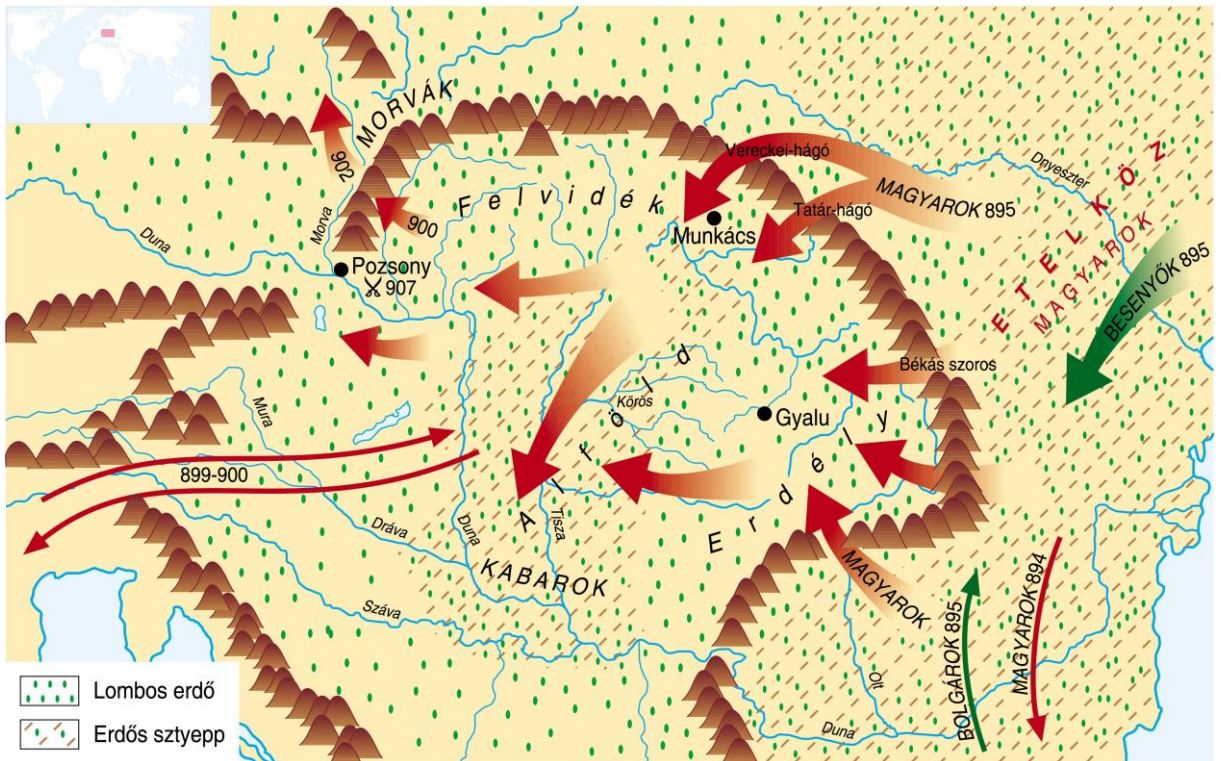
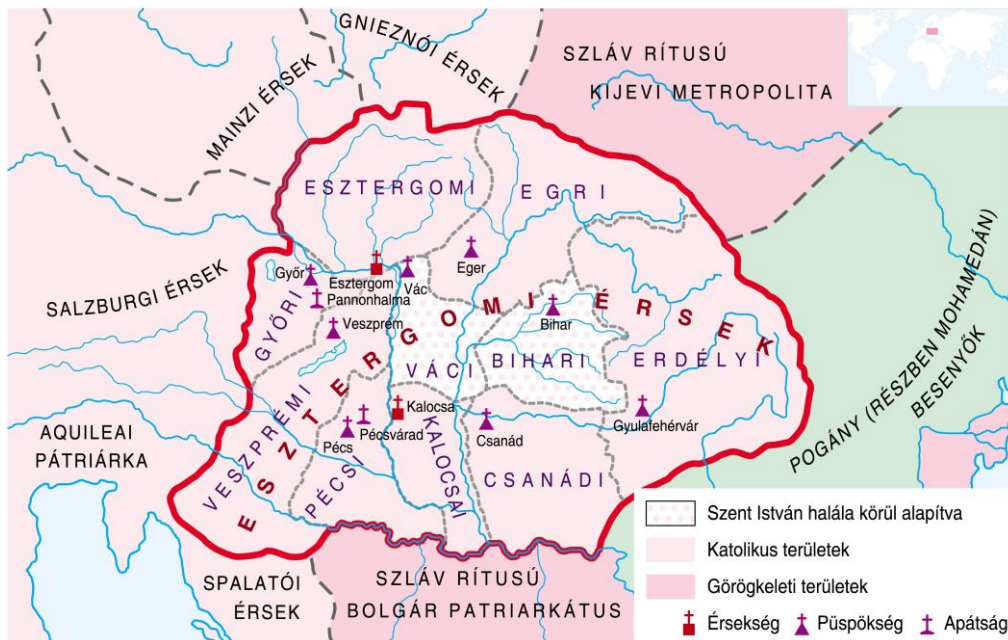

1. A honfoglalástól Szent Istvánig

A. Mutasd be a honfoglalás menetét és okait! Jellemezd a honfoglaló magyarok életmódját, a kalandozások okait, sikereinek hátterét!

B. Mutasd be I. Szent István állam- és egyházszerező tevékenységét!

„Tíz falu építsen egy templomot, amelyet két telekkel, s ugyanannyi rabszolgával lássanak el, lóval és kancával, hat ökörrel és két tehénnel, harminc aprómarhával. Ruhákról és oltártakarókról a király gondoskodik, papról és könyvekről a püspökök...

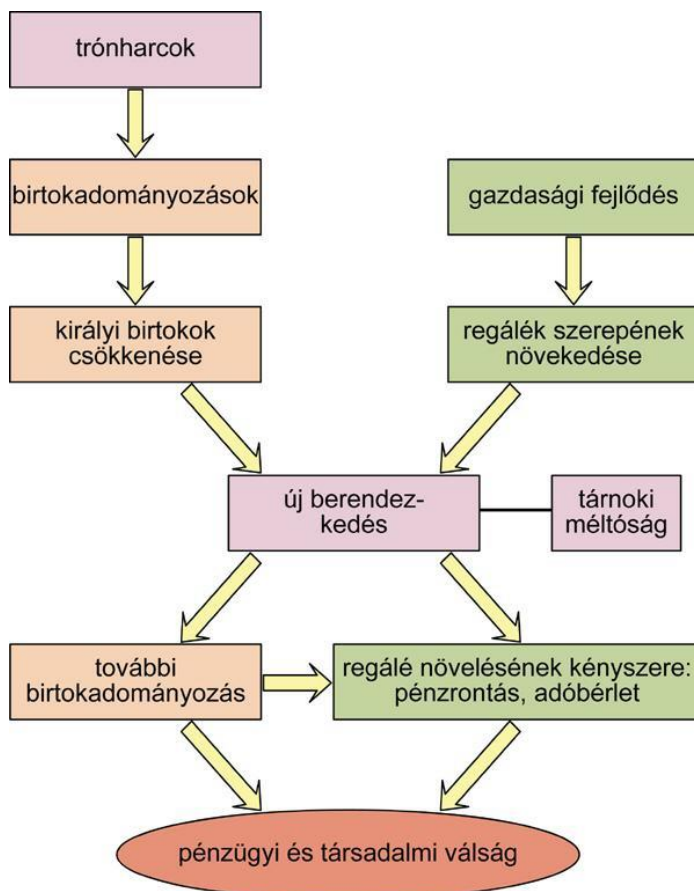
Ha valakinek az Isten tizedt adott egy évben, a tizedik részt adja Istennek, és ha valaki elrejt a tizedet, kilenc részt adjon érte.

Ha valamely pap vagy ispán avagy valamely hívő személy valakit vasárnap ökörrel lát dolgozni, vegyék el tőle az ökröt... Ha valaki pénteken, amelyet az egész kereszténység megtart, húst eszik, egy héten át sötétbe zárva böjtöljön.

„Magyarországon e rendszer központi elemének a vár számított. A várak – nagyon kevés kivételtől eltekintve – földvárak voltak... A várnak alkalmasnak kellett lennie arra, hogy veszély esetén a környék népességét magába fogadja. A vármegye területében a vár határain belül (azaz a vármegyében) fekvő összes birtok beleszámított, tehát magába foglalta a királyi rendelkezésű birtokokon kívül az egyházi és magánföldesúri földeket is. A vármegye ispánja (comes) az egész vármegye felett közigazgatási jogkörrel rendelkezett... a vármegye ispánja az egész vármegye területére kiterjedő hatáskörrel látta el ...bírói feladatait... az ispán...a királytól nyert felhatalmazás alapján az igazgatása alatt várhoz rendelt birtokok és népek vonatkozásában földesúri jogokat is gyakorolt...

2. A XIII. századi Magyarország

A. Mutasd be II. András uralkodásának legfontosabb jellemzőit! Értelmezd az Aranybulla kiadásának okait és tartalmát, különösen a szerviensekre vonatkozólag!

- Akarjuk azt is, hogy sem mi, sem utódaink bármi időben le ne tartóztassák s el ne nyomják a nemeseket valamely hatalmasnak kedvéért, hanem ha előbb megidéztték és törvény rende szerint elmarasztaltattak.
- Továbbá semmi adót, semmi szabad dénárokat nem szedetünk a nemesek örökségén. Ha valamely nemes meghalózik fi nélkül, lányát illesse birtokának negyedrésze; a többiről tetszése szerint rendelkezék és ha a halál közbejötté miatt nem rendelkezhetik, a hozzá közelebb álló rokonra szálljon; és ha teljességgel semmi nemzetsége nincsen, szálljon a királyra.
- Ha a király sereget akar vinni az országon kívül, a nemesek ne tartozzanak vele menni, hanemha az ő pénzeért. Ellenben, ha sereg jönne az országra, mindnyájan tartozzanak menni.
- Ha külföldiek, tudniillik tisztességes emberek, jönnek az országba, az ország tanácsa nélkül méltóságokra ne emeltessenek. Fekvő birtok az országon kívülieknek ne adományoztassék.
- Egész vármegyéket vagy bármely méltóságokat örök birtokul nem adunk.
- Hogyha pedig mi, vagy utódaink valamelyike bármikor ezen rendeletünk ellen véteni akarnánk, álljon szabadságukban ezen levél erejénél fogva, minden hűtlenségi vétek nélkül, mind a püspököknek, mind más uraknak s az ország nemeseknek, öszvesen és egyenként, jelenleg és a jövőben nekünk és utódainknak ellenállani és ellenmondani örökre.

B. Mutasd be IV. Béla uralkodását! Ismertesd a tatárjárás fontosabb eseményeit és következményeit! Bizonyítsd be, hogy IV. Béla kiérdemelte a második honalapító nevet!

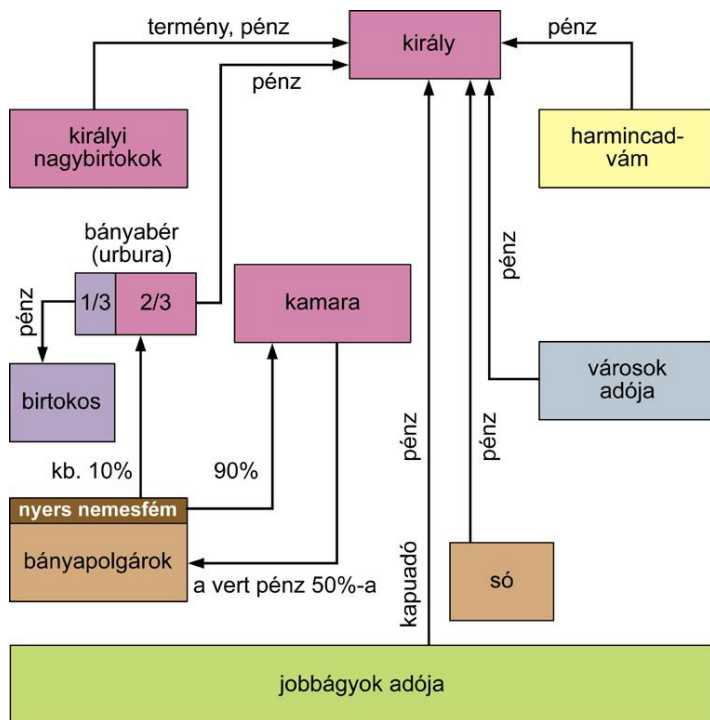
„Elkezdtek bejárni a puszta és elhagyott földet, amelyet elmenetelükkor (a tatárok) pusztítottak el. Az egyházak tornyai voltak útmutató jeleink, egyik helységből a másikba és ezek is borzalmas utat jelöltek...Mert az utak és ösvények el voltak törölve, fű meg tüskés bozót lepte be őket...és a nyolcadik napon Gyulafehérvár városába érkeztünk, ahol semmit sem találtunk, csak a megöltek csontjait és koponyáit, amelyeket szerfölött sok keresztény vér kiontásával mocskoltak be...”

„...kevesen maradtak életben, ezért az ő sokasodásuk, védelmük, egyszersmind megerősödésük kellő elősegítésére báróink közös tanácsából, királyi tekintélyünknel fogva bizonyos erődítésre alkalmas helyeket híveinknek juttatunk, hogy várépítésre lehetőségük és módja legyen.”

„A városi kiváltságok adományozásában Buda vált mintává. A város polgárai a királytól kaptak országos vámmentességet. A dunai hajóknak, a réven szállított szekereknek a városnál megállva vásárt kellett tartaniuk, vagyis megkapták az árumegállító jogot. Ezen kívül bírójukat, plébánosukat szabadon választhatták.”

3. Az Anjou királyok

A. Mutasd be Károly Róbert uralkodásának jellemzőit, különösen gazdaságpolitikai tevékenységét!

Károly Róbert aranyforintja

„...elrendeltük és parancsoljuk, hogy minden megyében, minden egyes kapu után, amelyen szénával vagy gabonával megrakott szekér képes befordulni vagy azon át kijönni -, lakjék bár ugyanazon kapu mögött, illetve kapuval rendelkező telken három vagy négy, vagy ennél több ember - ...a kirovás megtörténte után tizenöt napon belül tizennyolc dénárt a kamarák ispánjának kezéhez kell szolgáltatni és fizetni.”

„Ha elődeink által jóváhagyott régi szokás szerint a köteles vámot megfizetitek...a harmincadot megadjátok, egész országunkban szabadon és biztonságban jöhettek-mehettek embereitekkel királyi hitünkre.”

B. Mutasd be I. Lajos kül- és belpolitikáját! Térj ki a legfontosabb külpolitikai sikereire illetve jellemezd az 1351. évi törvényeket!

Óhajunknak kegyesen eleget tenni és akarataikat teljesíteni akarván, hogy őket hasonló hű tetteknek odaadással való véghezvitelére buzdítsuk, legkedvesebb ősünknek és elődünknek, második András király urnak előbb említett, s aranypecsétjével megerősített, minden gyanútól egészen mentes, szóról szóra ide beiktatott levelét az abban foglalt minden szabadsággal egyetemben elfogadván, helyeslven és jóváhagyván;

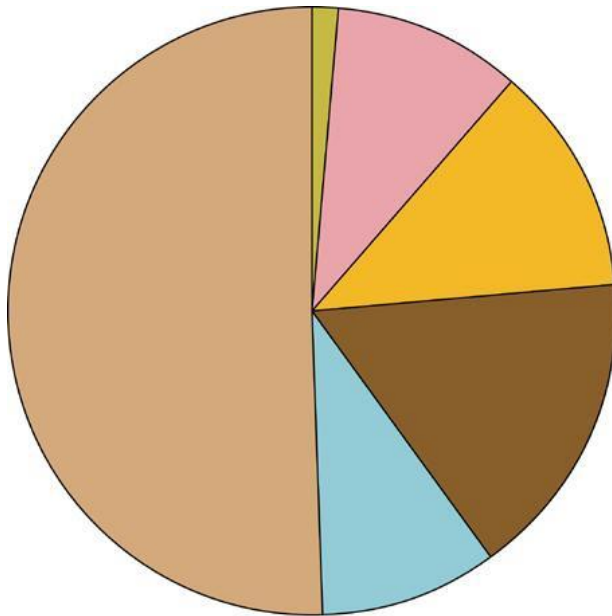
Kivéve egyedül a kiváltságból kizárt, előbb érintett egy cikkelyt, tudniillik ezt: "Hogy az örökösök hátrahagyása nélkül elhaló nemeseknek jogukban és szabadságukban áll az egyházak, avagy tetszésük szerint mások részére, élők közt vagy halál esetére adakozni, hagyományt tenni, birtokaikat eladni vagy elidegeníteni." Sőt ellenkezőleg, épenséggel ne legyen joguk ezt megtenni, hanem **birtokaik jog és törvény szerént, tisztán és feltétlenül, minden ellenmondás nélkül, legközelebbi atyafiaikra és nemzetségeikre háromoljanak.**

És a fönnt nevezett bárók és nemesek bármely birtokaikon levő minden szántóvető és szőlővel bíró jobbágyoktól ezek minden terményének és borának **kilenced** részét a maguk szükségére hasonlóképen hajtsák és szedik be.

Ugyanazon nemeseknek kérésébe is beleegyeztünk: hogy az országunk határai közt lakó valódi nemesek még az országunk határai közt fekvő hercegi tartományokban levők is, megannyian **ugyanazon egy szabadsággal** éljenek.

4. Hunyadi Mátyás

A. Mutasd be Hunyadi Mátyás államát! Jellemezd jövedelmeit és kiadásait!

	Rendkívüli hadiadó	250 ezer arany
	Városok és szászok	47 ezer arany
	Só	80 ezer arany
	Pénzverés és bányakamarák	60 ezer arany
	Koronavám	50 ezer arany
	Zsidók és oláhok ötvenede	6 ezer arany

„(...) a katonaság nálunk 3 rendre oszlik: Ezek közül az első rendet a nehéz lovasok képezik; ezek minden negyed évre 15 aranyat kívánnak, minden ló után és másképp nem jönnek ide. A másik rend a könnyű lovasság. kiket huszároknak nevezünk; ezek negyedévenként 10 forintot akarnak minden ló után és másképp nem jönnek ide. A harmadik rendet a gyalogság képezi, és pedig különféle osztályokban megkülönböztetve: Ezek közül ugyanis könnyű gyalogosok, mások nehéz fegyverzetűek és ismét és ismét mások nehéz pajzsosok. A könnyűlovasságok évnegyedenként egy személyre 8 aranyat kíván, a nehéz fegyverzetűek és pajzsosok, mivel aprósok és szolgák nélkül a fegyvereket és pajzsokat nem hordozhatják és mivel és mivel e gyermekeket használati szükségből meg kell tartaniok, a fegyverekhez és pajzsokhoz mindegyik két személy zsoldjával akarja (megtartani őket). „

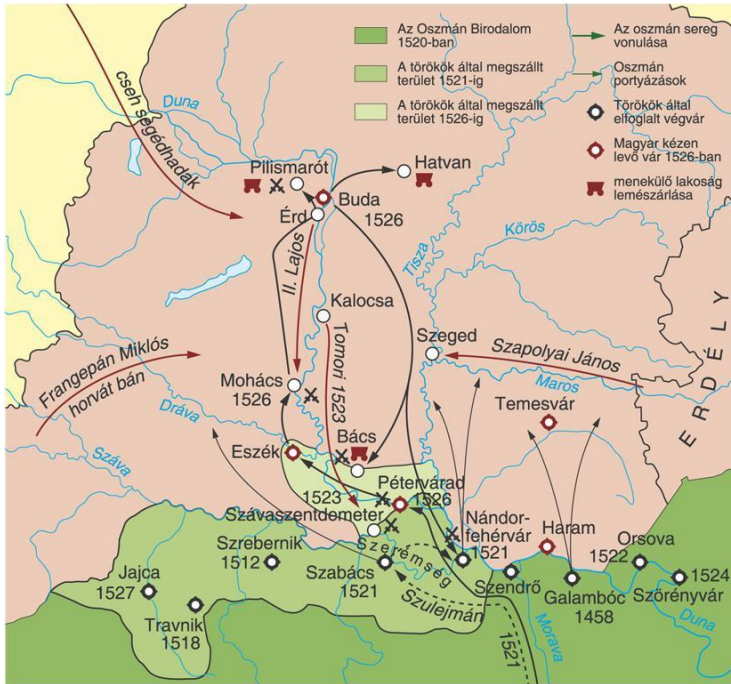
B. Mutasd be Hunyadi Mátyás uralkodói portréját! Az alábbi kifejezések segítségével jellemezd Mátyás király alakját:

- Hunyadi János és Szilágyi Erzsébet
- 1458-1490
- Mátyás az igazságos
- A jobbágyság védelmezője
- Kiváló hadvezér
- Kinizsi Pál
- „S nyögte Mátyás bús hadát Bécsnek büszke vára.”
- Reneszánsz uralkodó
- Corvinák
- Meghalt Mátyás király, oda az igazság

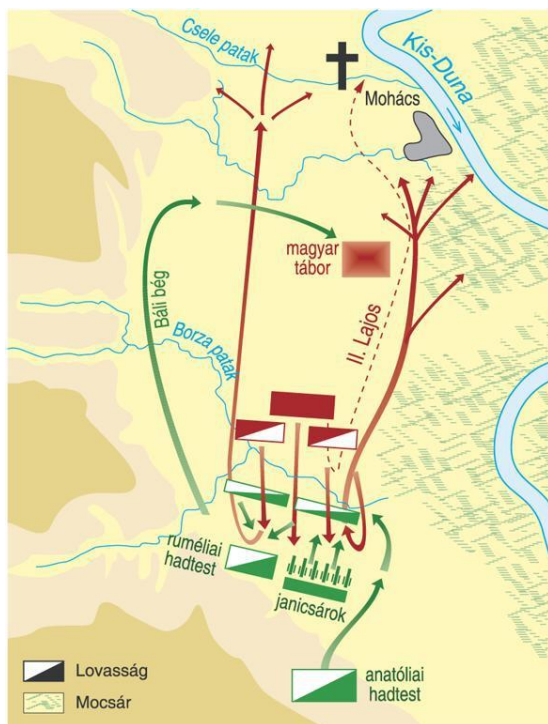

5. A középkori magyar állam bukása, török világ Magyarországon
 A. Mutasd be a mohácsi csata előzményeit, lefolyását és következményeit!

...ez ország ... alattvalóit és lakosait régi jogaikban és jóváhagyott szokásaikban... meg fogjuk tartani, úgy, hogy (amit... néhai Mátyás király úr tette) az ő ártalmukra és elnyomásukra, valamint e régi szokások ellenére ... semmi újítást nem fogunk behozni, azokat pedig, amelyeket a néhai igendicső Mátyás király úr hozott be, eltöröljük, adót, vagy egyforintos taksát semmi esetre se hajtsunk be, hanem kötelesek legyünk megelégedni a régi ... királyi jövedelmekkel. (II. Ulászló választási feltételei 1490)

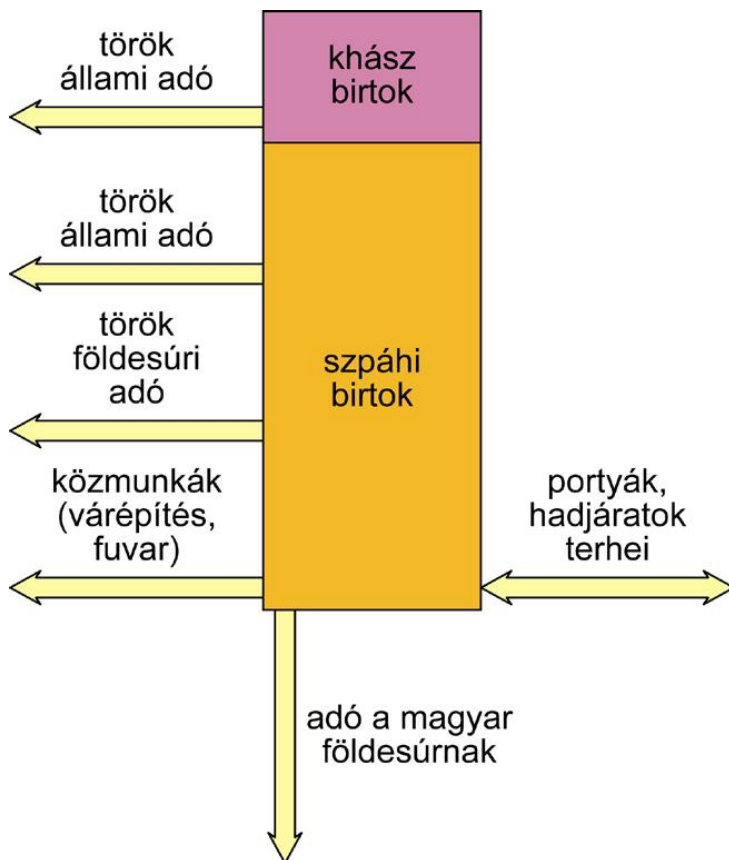
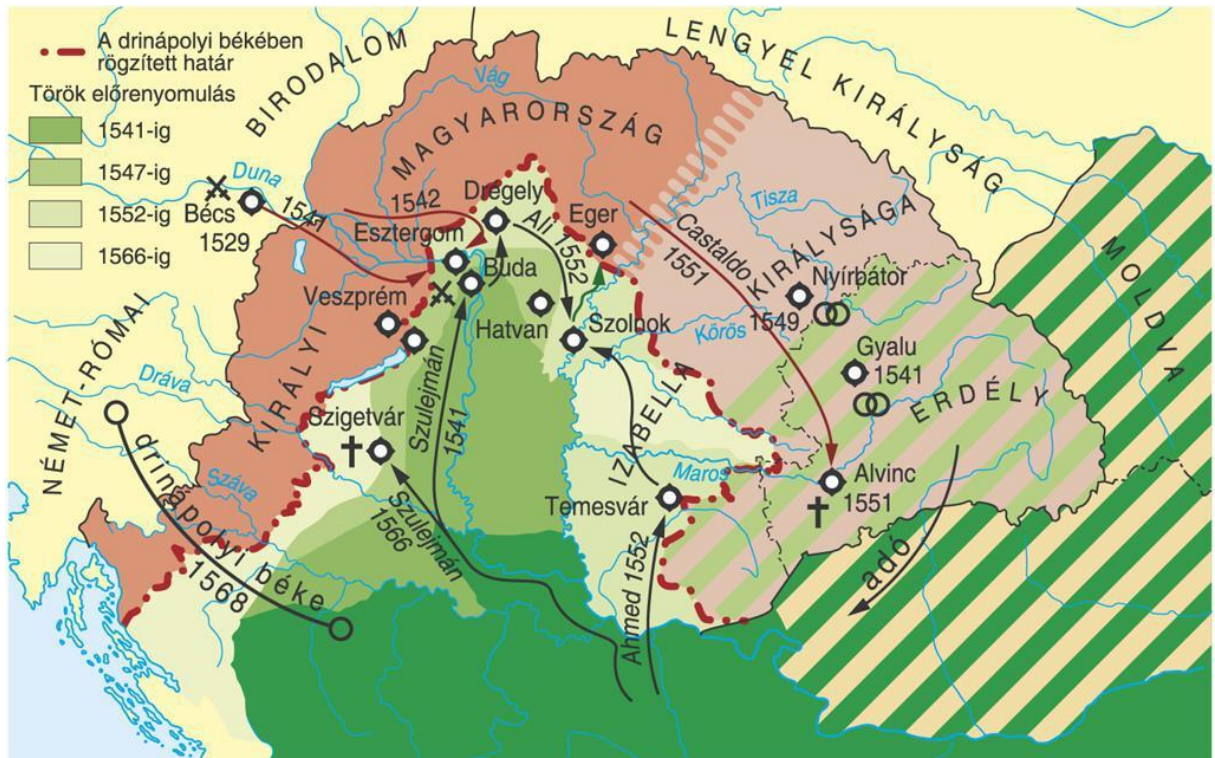

Déli végvárrendszer felbomlása

Mohácsi csata

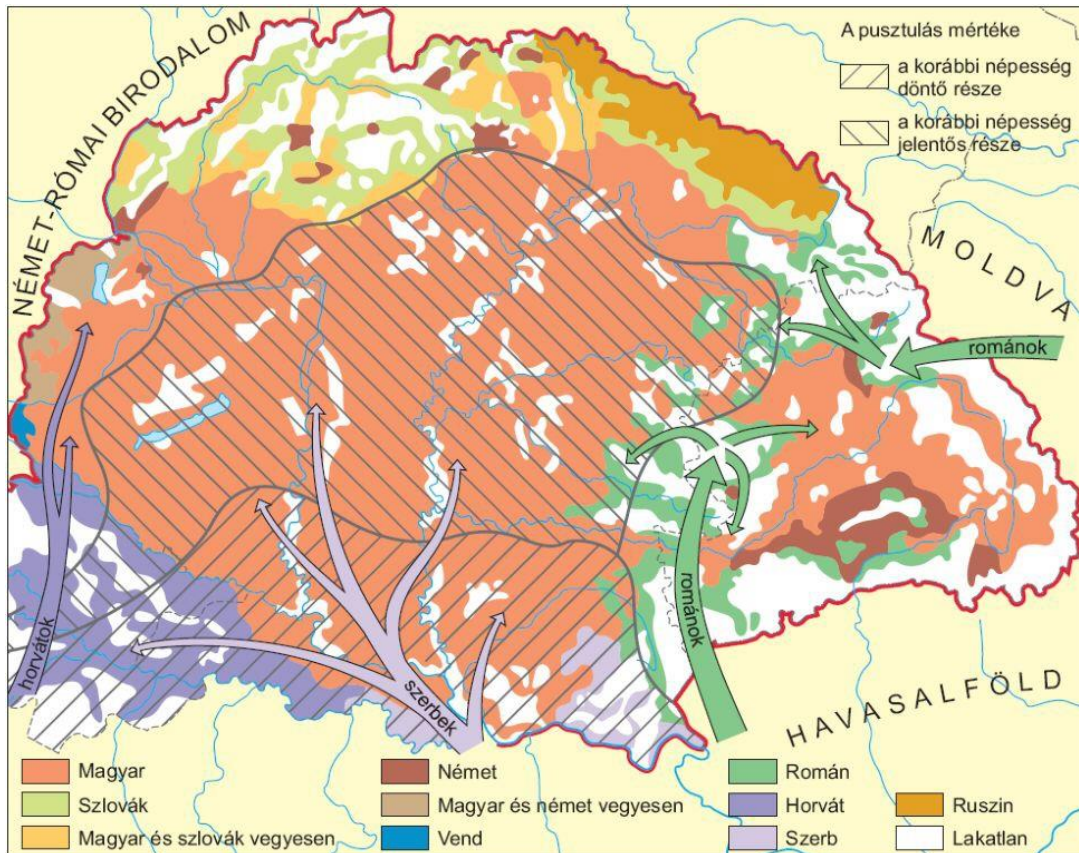
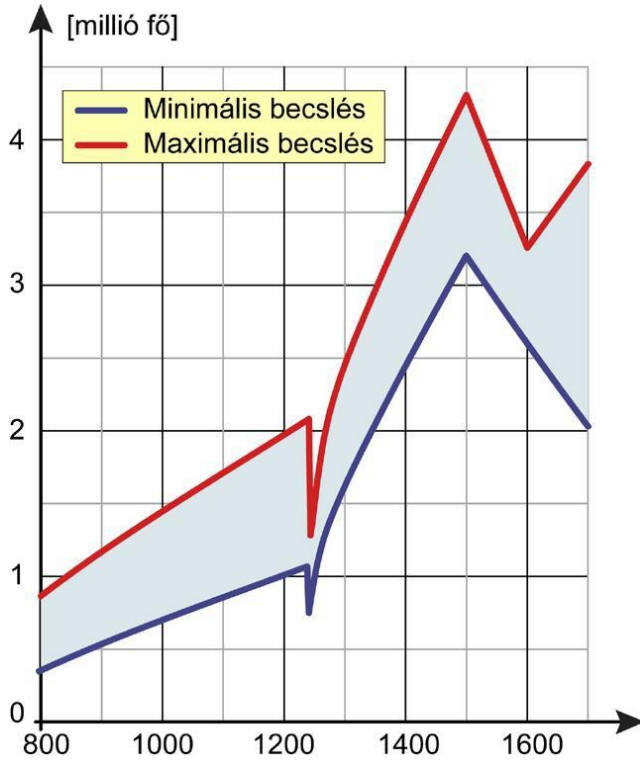
B. Jellemezd röviden a három részre szakadt Magyarország életét és a várháborúk időszakát! Térj ki a jobbágyság helyzetére a török hódoltság területén!

Jobbágyok terhei a hódoltság területén

6. A török kiűzése és a Rákóczi-szabadságharc

A. Mutasd be milyen hatással volt Magyarország népességére és etnikai viszonyaira a török kor időszaka!

B. Mutasd be a Rákóczi-szabadságharc kirobbanásának okait!

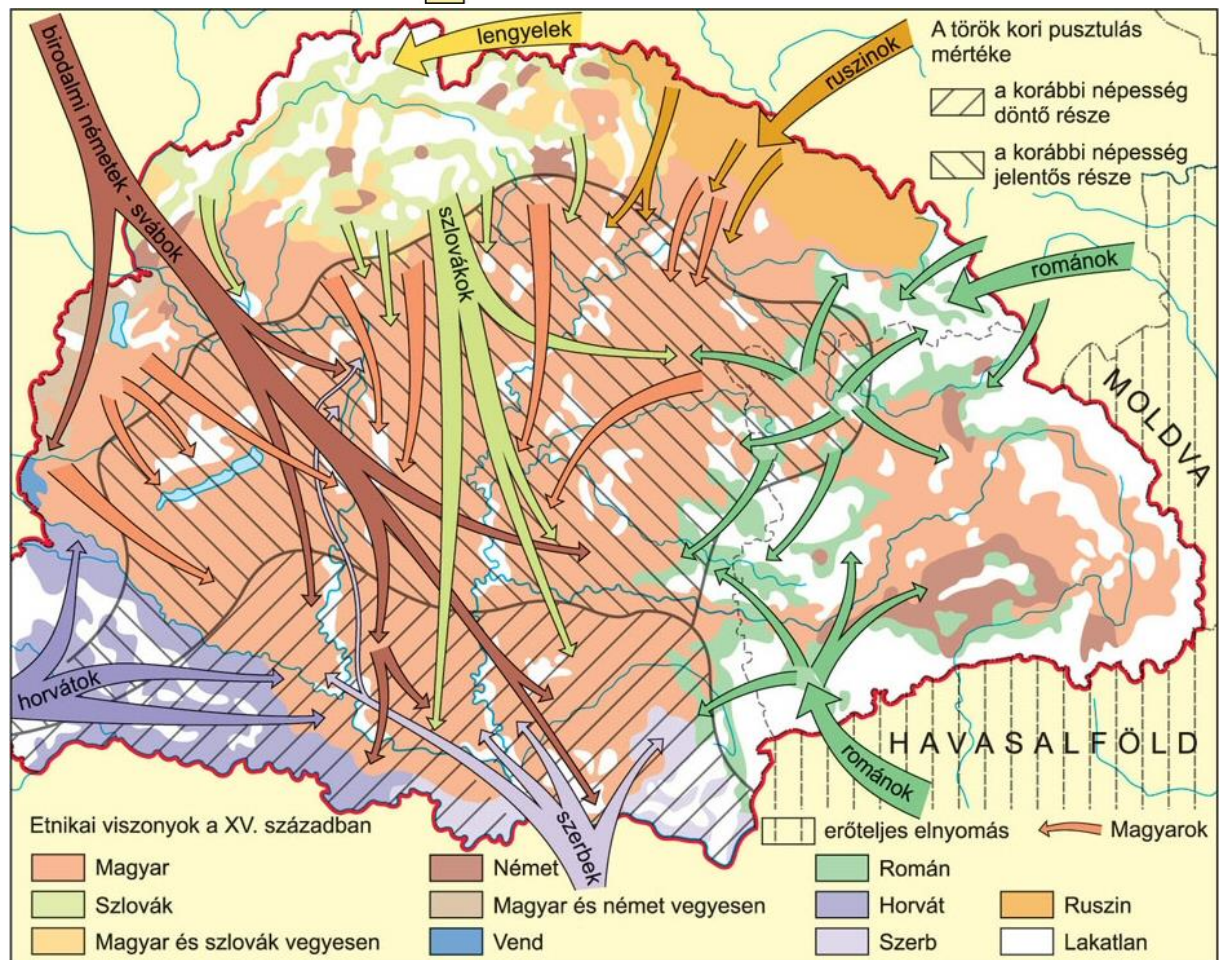
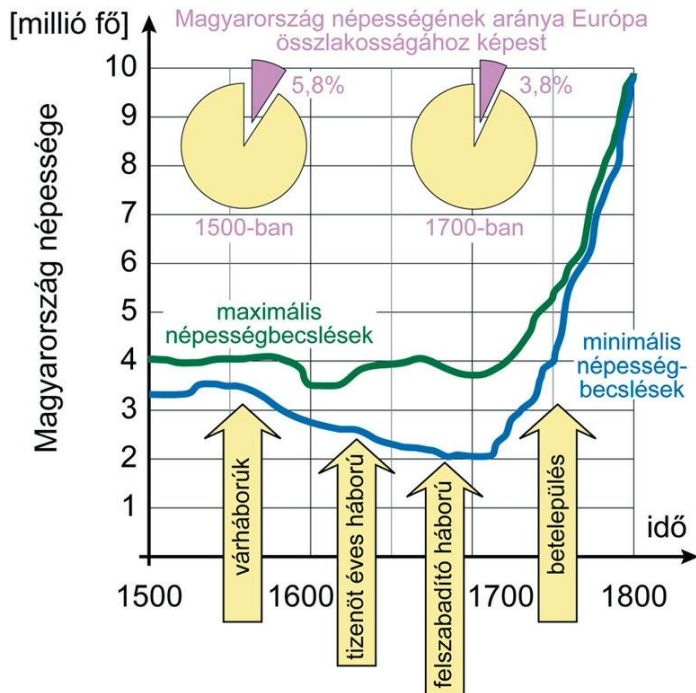
„Eközben a magyar népet túrhetetlen követelésekkel és adóemelésekkel nyomorgatták. Az ország bővelkedik sóban, mégis a rá kivetett vámok következtében annyira megnövekedett a só ára, hogy a szegény nép kénytelen volt kenyerét só nélkül enni. E sok szenvedéshez járult még a vámhivatalokban és az adókiivetésnél elkövetett rengeteg visszaélés meg mindenfajta csalás: az öröket megkettőzték, s ezek oly mértékben kegyetlenkedtek, hogy azok, akik a rendeleteket megszegték, a büntetéstől és fenytéstől való félelmükben és elvesztve minden reményüket a kegyelemre, kénytelenek voltak bujdosni az erdőkben és hegyekben... Előadták nekem a nép végső nyomorát, a kétségbeesést, amely arra kényszeríti őket, hogy fegyvert fogjanak, ha állapotukat megszanom és bármiféle segítséget ígérek nekik. Hogy csak kisszámú császári csapat tartózkodik az országban a helyőrségek kivételével;.. könnyű volna fegyverfogásra bírni a lakosságot; hogy a nemesség kétségkívül csatlakozna...

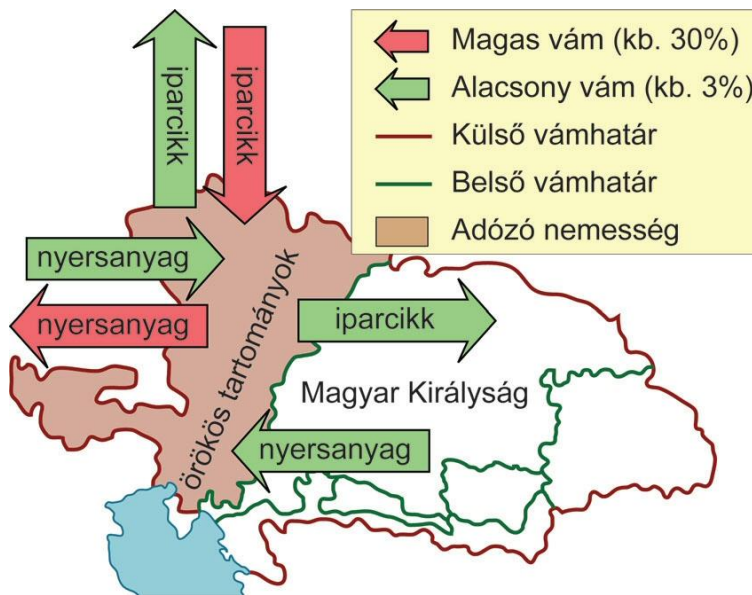
II. Rákóczi Ferenc

7. A Habsburgok Magyarországa a XVIII. században

A. Mutasd be Magyarország benépesülését a török kiűzése után! Tárd fel annak okait is!

B. Mutasd be a felvilágosult abszolutizmus jellemző vonásait Mária Terézia rendeletei alapján!

Vámrendelet(1754)

„Minden egésztelkes jobbágy köteles lesz az úrbérszabályozás értelmében hetenként egy napi igás robotot (vagy két napi gyalog robotot) teljesíteni az úrnak... Egyébként jóllehet már az előbb érintett úrbérszabályozás elrendeli, hogy a szántás, aratás és kaszálás idején a robotot kettőzve - de beszámítással - lehet behajtani...”

(úrbéri rendelet, 1767)

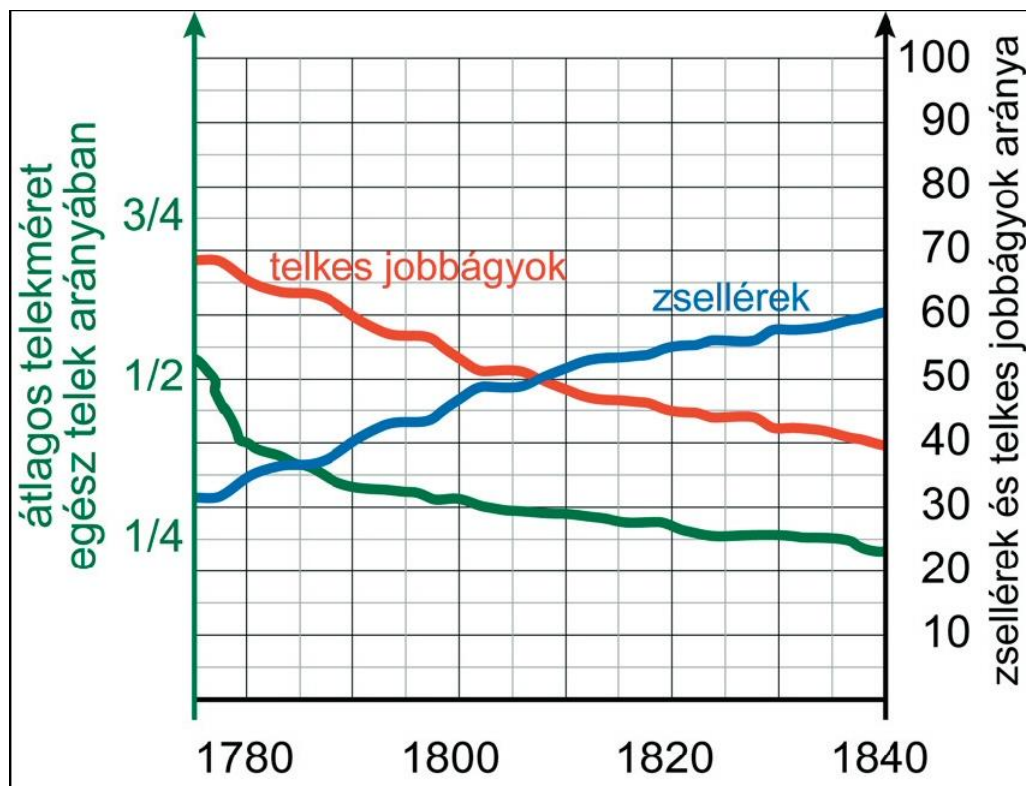
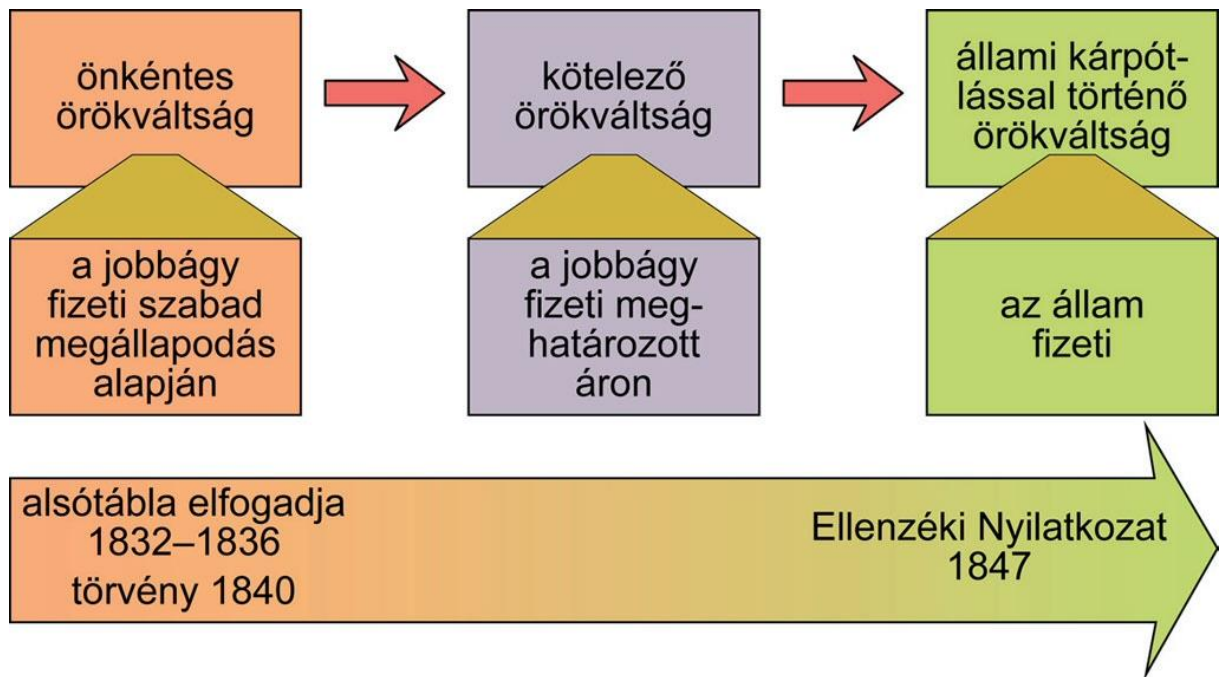
„Az ifjúság helyes nevelését és az egész közoktatásügynek intézését a józan erkölcsű népek mindenkoron oly nagy fontosságúnak tekintették, hogy benne látták országaik legfőbb sarokkövét, és az általános jólét alapját. (...)

Ennélfogva őseink, miként minden más dologban, akként ebben is bölcs előrelátással úgy intézkedtek, hogy a nevelésről való legfelsőbb gondoskodást és a nemes tudományok igazgatását hazai törvényeink rendelkezéseiből a fenntartott királyi felségjog közé iktatták;

(Ratio Educationis, 1777)

8. A reformkor és 1848-49

A. Mutasd be a jobbágyfelszabadítás ügyének alakulását a reformkorban!

B. Mutasd be a márciusi 12 pont alapján az 1848-as magyar forradalom követeléseit!
Röviden ismertesd 1848. március 15-e eseményeit!

„Mit kíván a magyar nemzet.

Legyen béke, szabadság és egyetértés.

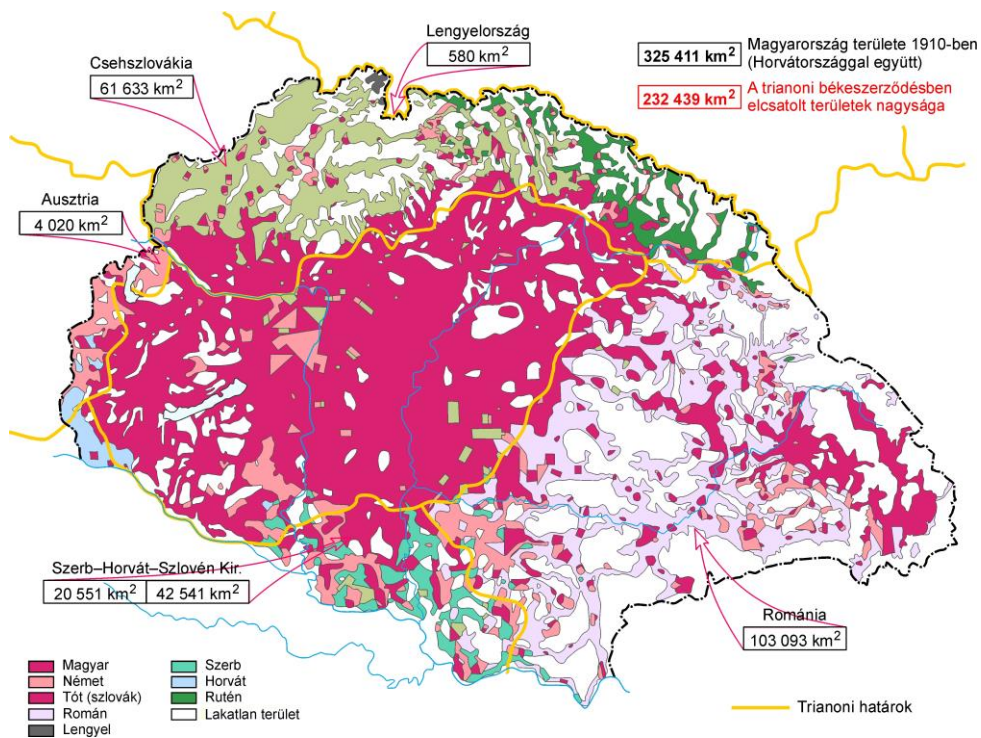
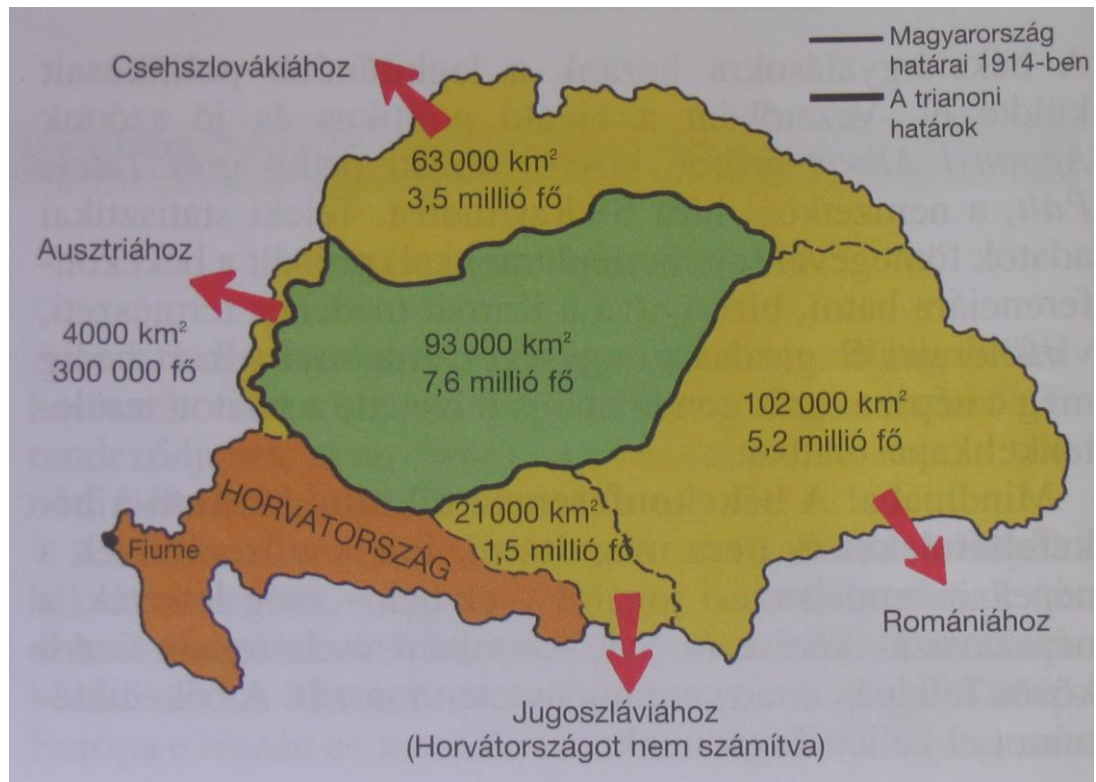
1. Kívánjuk a sajtó szabadságát, a censura eltörlését.
2. Felelős ministeriumot Buda-Pesten.
3. Évenkinti országgyűlést Pesten.
4. Törvény előtti egyenlőséget polgári és vallási tekintetben.
5. Nemzeti őrsereg.
6. Közös teherviselés.
7. Úrbéri viszonyok megszüntetése.
8. Esküdtszék. képviselőlet egyenlőség alapján.
9. Nemzeti Bank.
10. A katonaság esküdjék meg az alkotmányra, magyar katonáinkat ne vigyék külföldre, a külföldieket vigyék el tőlünk.
11. A politikai statusfogyók szabadon bocsáttassanak.
12. Unió Erdéllyel.

Egyenlőség, szabadság, testvériség.”

9. Az Osztrák-Magyar Monarchia fölbomlása

A. Mutasd be a trianoni békediktátum területi változásait és etnikai következményeit!

B. Mutasd be a trianoni békediktátum katonai előírásait és annak következményeit!

„103. Az általános hadkötelezettséget Magyarországon meg kell szüntetni. A magyar hadsereget a jövőben csak önkéntes belépés alapján lehet felállítani és kiegészíteni.

104. A magyar hadsereg katonai erőinek összessége nem haladhatja meg a 35000 főt, beleértve a tiszteket és a pótkeretek csapatait is.

115. Fegyvert, lőszeret és bármilyen hadi anyagot csak egy gyárban szabad előállítani. Ennek a gyárnak az Állam igazgatása alatt és tulajdonában kell állnia. „

10. Magyarország a XX. században

A. Mutasd be Horthy Miklós személyiségét! Jellemezd szerepét Magyarország XX. századi történelmében!

12. § A nemzetgyűlés addig, amíg az államfői hatalom gyakorlásának mikéntjét véglegesen rendezi és ennek alapján az államfő tisztét tényleg átveszi, az államfői teendők ideiglenes ellátására a magyar állampolgárok közül titkos szavazással kormányzót választ.

13. § A kormányzót a királyi hatalomban foglalt jogok alkotmányos gyakorlása az alábbiakban foglalt korlátozások között illeti meg.

A kormányzó képviseli Magyarországot a nemzetközi viszonylatokban. Követeket küldhet és fogadhat. Magyarország nevében a felelős minisztérium útján szövetségeket és egyéb szerződéseket köthet a külhatalmakkal, de amennyiben a törvényhozás tárgyaira vonatkoznak, csak a nemzetgyűlés hozzájárulásával.

Hadüzenethez vagy a hadseregnek az ország határán kívül alkalmazásához és békekötéshez a nemzetgyűlés előzetes hozzájárulása szükséges.

A végrehajtó hatalmat a kormányzó kizárólag a nemzetgyűlésnek felelős minisztérium által gyakorolja.

14. § A kormányzó személye sérthetetlen és ugyanolyan büntetőjogi védelemben részesül, mint törvényeink szerint a király.

A kormányzót az alkotmány vagy a törvény megszegése esetében a nemzetgyűlés felelősségre vonhatja.

15. § A kormányzót "főméltóságú kormányzó úr" cím használata illeti meg.

(Részletek az 1920. évi I. törvényből)

- B. Mutasd be Magyarország területi gyarapodását 1938-1941 között a Történelem Atlasz segítségével. Értelmezd a revízió fogalmát!

Korabeli revíziós plakátok